

Naučnici kažu da su pred svetom, ako su vlade ozbiljno shvatile ciljeve u borbi protiv globalnog zagrevanja, dve mogućnosti - ili da odmah izbace iz upotrebe fosilno gorivo, ili da nađu način da ponište štetu od njegovog sagorevanja po klimatski sistem u budućnosti. Prva opcija politički je neizvodljiva, jer svet još naveliko koristi naftu, ugalj i gas, što ostavlja drugu mogućnost, odnosno veliko čišćenje atmosfere kasnije tokom ovog veka. Stručnjaci se uglavnom slažu da je svetu potrebna emisija manja od nulte da bi uspeo da zadrži globalno otoplavanje u dogovorenom okviru.

S obzirom da se tema kako ograničiti rast temperature ne pominje u sporazumu o borbi protiv klimatskih promena, koji je 195 zemalja usvojilo 12. decembra na konferenciji UN u Parizu, neki posmatrači se pitaju da li su svetski lideri razumeli implikacije ciljeva na koje su stavili potpis.

“Mogu da kažem da je to najvažnije pitanje koje treba rešiti”, ocenio je Glen Peters iz instituta za istraživanje klime Ciceron iz Osla.

Naučnici misle da posao čišćenja za rezultat mora da ima negativnu emisiju, odnosno uklanjanje više gasova sa efektima staklene bašte iz atmosfere nego što ljudi u nju ispuštaju. U ovom trenutku u atmosferu se emituje oko 50 milijardi tona godišnje, uglavnom ugljen dioksida (CO₂) iz sagorevanja fosilnog goriva radi dobijanja energije.

Metodi za postizanje negativne emisije danas postoje ali se sa tim postupkom mora ići postepeno do nivoa koji bi, prema ocenama eksperata, mogao da dovede do konflikta između borbe protiv promena klime i drugih prioriteta, poput iskorenjivanja gladi.

Ipak, ako se želi dostizanje pariskih klimatskih ciljeva, to pitanje ne može se izbegavati, smatra Jan Minks (Minx) iz berlinskog istraživačkog instituta za globalna pitanje i klimatske promene Merkator.

“Moj stav je da treba da razgovaramo. Uključimo se u razvoj tih tehnologija. Moramo da učimo”, rekao je Minks.

Pariski sporazum je istorijski jer su se prvi put sve zemlje složile da se zajedno bore protiv promena klime, prvenstveno smanjenjem emisije CO₂ i drugih gasova sa efektima staklene bašte.

Vlade su pristale da se globalno zagrevanje zadrži “daleko ispod” dva stepena Celzijusa u poređenju sa predindustrijskim dobom. Ali, čak i to zagrevanje može da predstavlja pretnju egzistenciji stanovnika ostrvskih zemalja suočenih sa podizanjem nivoa mora. Zato su se vlade složile da pokušaju da ograniče globalno zagrevanje na 1,5 stepeni Celzijusa, što je samo pola stepena iznad rasta prosečne globalne temperature ove godine.

Taj cilj je veoma ambiciozan a malo je istraživanja koja bi pokazala kako ga ostvariti. U Parizu su političari tražili od naučnika da počnu da rade na tom zadatku.

Minks i drugi stručnjaci kažu da je jasno da cilj ne može da bude ostvaren bez negativne emisije u budućnosti jer se atmosfera tako brzo puni gasovima sa efektima staklene bašte da je možda već kasno da se rast temperature zadrži ispod 1,5 stepeni Celzijusa.

“Kasnimo sa klimatskom politikom”, istakao je Minks, prenela je agencija AP.

Takva situacija znači da se najpre dozvoli da rast globalne temperature privremeno premaši 1,5 stepeni a zatim ga spustiti uklanjanjem CO₂ koji greje atmosferu. Reč je o ozbiljnom zadatku – jedno istraživanje pokazalo je da će u drugoj polovini veka biti potrebno ukloniti milijarde tona CO₂.

Prognoze poput te navele su neke naučnike da razmatraju kontroverzna rešenja geoinženjeringa, poput zagađenja okeana gvožđem kako bi apsorbivali više ugljenika. Ipak, danas se razgovara o mnogo održivijim rešenjima, uključujući veće pošumljavanje jer šume apsorbuju CO₂, i kombinaciju biogoriva sa tehnologijama za skladištenje ugljenika. Sagorevanjem biogoriva (drvo i druge biljne kulture) proizvodi se energija sa nultom netom emisijom ako se CO₂ koji nastaje loženjem poništi količinom CO₂ koju drveće apsorbuje dok raste. Međutim, ako hvatate emisiju iz elektrana na biogorivo i skladištite je ispod zemlje, iz atmosfere se zapravo uklanja CO₂.

Iako ta tehnologija postoji, jedva da je privukla pažnju kreatora politike, ukazuju oni koje je podržavaju i dodaju da u svetu danas postoji samo jedno veliko postrojenje koje koristi taj metod – u Dekaturu (Ilinois, SAD).

Međutim, kako upozorava čelnik švedske kompanije specijalizovane za prikupljanje i skladištenje ugljenika Biorekro (Biorecro) Henrik Karlson (Karlšon), na taj metod se gleda kao na “ezoteriju, možda nepotrebno polje za istraživanja”.

Prepreke su brojne – tehnologija za hvatanje ugljenika je veoma skupa a tu je i pitanje mesta na kojem će se prikupljeni CO₂ skladištiti.

Obično se CO₂ ubrizgava duboko u zemlju u stene ali “ljudi ne vole da se ugljenik skladišti ispod njih”, kaže Peters i dodaje: “Nije reč o samo nekoliko tona. To su milijarde tona godišnje”.

Još jedan problem je što bi biogorivo, da bi se dostigla negativna emisija koja će omogućiti rast globalne temperature samo za ciljanih 1,5 stepeni, moralo da ima znatno veći udeo u globalnom energetsom miksu od sadašnjih 10%.

Kritičari kažu da bi povećanje udela biogoriva značilo pretvaranje miliona hektara poljoprivrednog zemljišta na kojem se gaji hrana u površine za uzgoj kultura za biogorivo. To bi pak bilo u suprotnosti sa članom 2 sporazuma iz Pariza u kojem se kaže da borba protiv klimatskih promena mora da se vodi “na način da se ne ugrozi proizvodnja hrane”. Za sada ideja dostizanja negativne emisije izgleda kao maštarija. Vlade još nastoje da

onemoguće da rekordne emisije budu još veće. Emisije su posledica nastojanja zemalja u razvoju, uključujući Indiju i Kinu, da razviju svoje ekonomije.

Oliver Geden iz nemačkog Instituta za međunarodne i poslove bezbednosti kaže da ciljevi oko globalne temperature usvojeni u Parizu ne odgovaraju akcijama koje zemlje preduzimaju da bi ograničile štetnu emisiju.

“Lako je imati takve ciljeve. Ne razumem da ih iko, s obzirom na istoriju pregovora UN o klimi, uzima za ozbiljno”, istakao je Geden.

Peters ocenjuje da je dostizanje cilja rasta temperature za 1,5 stepeni Celzijusa “prilično teško” i dodaje da bi čak i cilj više temperature od toga bilo teško dostići i da bi vrlo verovatno zahtevao negativnu emisiju.

“Teško je zamisliti da će i dva stepena Celzijusa ‘ostati na stolu’ bez nekih fundamentalnih tehnoloških prodora”, kazao je Peters i zaključio: “Previše je tu suprotstavljenih interesa.

izvor: euraktiv.rs